

Идеи и можности

EntreComp компетенција 1.1

Препознавање на можности

Како можете да ја опишете оваа компетенција?

Ја користи својата имагинација и способности за да препознае можности за создавање вредност: Ги идентификува и користи можностите за создавање вредност преку истражување на социјалната, културна и економска средина. Ги идентификува потребите и предизвиците што треба да бидат исполнети. Воспоставува нови контакти и успева да поврзе различни елементи од околината за да создаде можности кои креираат вредност.

Погледнете го двоминутното видео!

Видеото ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како истата да се развива. <https://www.youtube.com/watch?v=LctfWCH5j0w&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=1>

Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?

Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
Учениците можат да пронајдат можности да генерираат вредност за другите.	Учениците можат да препознаат можности за решавање на потребите што не се адресирани (задоволени).	Учениците можат да согледаат и да развијат можности за да одговорат на предизвиците и да создадат вредност за другите.
Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		

Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?

Препознавање можности како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:

- Идентификува, создава и искористува можности
- Се фокусира на предизвиците
- Ги препознава потребите
- Го анализира целиот контекст (ја гледа целата слика)

Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава

- „Одење во туѓи чевли“ - замолете ги вашите ученици да изберат личност - можеби личност од историјата, некој познат или некој од локалната заедница - и да опишат типичен ден во животот на таа личност. Со какви проблеми се соочуваат? Кои решенија можат да ги смислат учениците?
- Дневник со можности - замолете ги учениците да посветат поголемо внимание со цел да забележат идеи за промена во нивните секојдневни животи и да водат дневник за тие можности
- Кутија за предлози - Донесете кутија за предлози за учениците да може да ги забележат можностите за подобрување на просторот и околината во училиштето

Сакате да научите повеќе

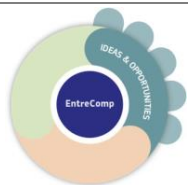
Дознајте повеќе за плановите на лекциите насочени кон препознавање можности од серијалот Barclays Life Skills <https://barclayslifefskills.com/media/4044/problem-solving-lesson-plan.pdf>

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Идеи и можности

EntreComp компетенција 1.2

Креативност

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Креативноста се однесува на развој на креативни цели и идеи: развој на повеќе идеи и можности за создавање вредност, вклучувајќи подобри решенија за постојни и нови предизвици, истражување и експериментирање со иновативни пристапи и комбинирање на знаење и ресурси за да постигнете вредни ефекти.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива https://www.youtube.com/watch?v=NRc9h1V4vSo&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvj7-&index=2</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците можат да развијат повеќе идеи кои создаваат вредност за другите.</p>	<p>Учениците можат да ги тестираат идеите што создаваат вредност за другите.</p>	<p>Учениците можат да ги трансформираат идеите во решенија што создаваат вредност за другите.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Креативноста како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Љубопитност и отвореност - покажува љубопитност за нови и различни работи ○ Развива идеи - создава многу различни или нови идеи ○ Дефинира проблеми - разбира проблем и размислува на методи за негово решавање ○ Креира вредност - бара решение или идеја и идентификува потенцијални различни вредности за другите ○ Иновативност - разбира што се иновативни средства и препознава дали решенијата или идеите се иновативни 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Пишување на памет: во мали групи, секоја група има напишан проблем на лист хартија (или избран од нив или им е даден за одредена тема). Секоја група има три минути да даде можности за решенија, а потоа тие продолжуваат на следниот лист од другата група, се додека сите групи не добијат шанса да работат на сите проблеми. ○ Изложете секојдневен предмет, на пр. Спојувалка или чаша и замолете ги учениците да размислат за идеи за: (1) алтернативни намени (2) како не може да се користат. 		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>7 начини за креативност во училиницата https://creativeeducator.tech4learning.com/2018/articles/cultivate-creativity-in-your-classroom</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Идеи и можности

EntreComp компетенција 1.3

Визија

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Работи кон сопствената визија за иднината: ја замислува иднината. Развива визија за како да ги претворите идеите во дела. Визуелизира идни сценарија за да ги насочи влијанијата и дејствувањата.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=-STTWzcvx4g&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=3</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците можат да замислат пожелна иднина.</p>	<p>Учениците можат да изградат инспиративна визија која ги вклучува и другите.</p>	<p>Учениците можат да ја искористат нивната визија да ги води низ процесот на донесување одлуки.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Визија како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Замислува ○ Размислува стратешки ○ Ја насочува акцијата 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Училиште “Би сакал,“ : во 2011 година, Британски весник правел анкета каде од учениците било побарано да ги споделат нивните визиии за училиштето што тие би го сакале - резултатите зборувале за многу различно училиште ! Прашајте ги вашите ученици да се направи истата во вашето училиште. Дозволете им да бидат креативни и да изберат на начинот на кој тие би сакале да ги изразат своите идеи . Резултатите можат да бидат во писмена форма но исто така, видео , аудио , постер , драма , слика , итн. ○ Табла со визиии: Замолете ги вашите ученици да направат табла на визија. Тие можат да креираат визија за нивните животи, а наставникот да поставува прашања од типот на: 1. Каков живот би сакале да живеете на возраст од 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 години? 2. Со каков тип на луѓе би сакале да бидете опкружени? 3. Доколку можете што би промениле во светот? 		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>Учење преку табли со визиии: https://www.studyallknight.com/why-teachers-should-create-vision-boards-with-their-students/</p>		

Идеи и можности

EntreComp компетенција 1.4

Вреднување на идеи

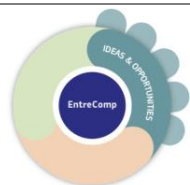
<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Ги користи идеите и можностите преку поделба на вредности од социјален, културен и економски аспект. Препознава потенцијал во идеја за креирање вредност и идентификува начин како да се искористи истата.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=HddM4bMHSqY&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvb7-&index=4</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците можат да ги разберат и ценат вредностите од идеите.</p>	<p>Учениците разбираат дека идеите имаат различни видови на вредности, кои можат да се искористат на различни начини.</p>	<p>Учениците можат да развијат стратегии за искористување на вредностите од генерираните идеи.</p>
	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p>		
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Вреднување на идеи како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Препознава вредност на идеја ○ Споделува и заштитува идеи 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Дефинитивно не: генерирање идеи може да вроди многу идеи, но предизвикот е да ја изберете правата! Дадете им на вашите ученици да ги дискутираат нивните (се надеваме многу) идеи и да ги поделат во две: „не“ и „можеби“ групи. ○ Обоени чаши: зададете им задача на вашите ученици за обојат чаши во различни бои и да анализираат идеи преку овие 4 “леќи”. Дозволете да нафрлаат идеи според следните прашања (едно за секоја боја) Сина: Кои факти ги знаеме? Зелена: Што е позитивно околу идејата? Жолта: Што е негативно? ○ Црвена: Какви чувства ќе вроди откако ќе се реализира таа идеја? 		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>Вреднување на идеи може да се однесува на интелектуална сопственост https://www.epo.org/learning-events/materials/kit.html</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Идеи и можности

EntreComp компетенција 1.5

Етичко и одржливо размислување

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Проценка на последиците и влијанието на идеите, можностите и постапките: Ги оценува последиците од идеите кои имаат вредност и ефектот од претприемачките постапки на целната заедница, пазарот, општеството и животната средина. Размислува за тоа колку се одржливи долгорочните социјални, културолошки и економски цели и текот на избраните постапки. Дејствува одговорно.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=Hg_tEWqB--s&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=5</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците можат да го препознаат влијанието на нивните одлуки и однесувања, во рамки на заедницата и животната средина.</p>	<p>Учениците се водат според етика и одржливост кога донесуваат одлуки.</p>	<p>Учениците дејствуваат за да ги исполнат нивните етички и одржливи цели.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Вреднување на идеи како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Се однесува етички, препознава различности ○ Размислува одржливо ○ Оценува влијание ○ Сносува одговорност 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Сценарио на дилеми: решавање на дилеми од реален живот може да биде одличен начин за практикување на оваа компетенција. Преку сценарија на дилеми и подготвени прашања, на учениците им е зададено да дебатираат или напишат нивните мислења. ○ Заштитен штит: истражете ги вредностите и идеите на учениците преку задавање на задача да креираат сопствен штит, кој ќе ги преставува нивните вредности, достигнувања и идеали. Учениците потоа можат да го презентираат својот штит објаснувајќи ги различните слики и нивното значење. 		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>Кооперативна едукација може да биде одличен начин да внесете претприемачки и етички пристап во вашето предавање https://www.coopilot-project.eu/</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ресурси
EntreComp компетенција 2.1

Самосвесност и само-ефикасност

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Верува во самиот себе и се развива: Размислува за сопствените потреби, аспирации и желби на краток, среден и долг рок. Идентификува и оценува индивидуални и групни предности и слабости. Верува во сопствената способност да влијаете на текот на настаните, покрај неизвесноста, пречките и моменталните неуспеси.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=SckfciKwSwU&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=6</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците веруваат во сопствените способности да генерираат вредност за другите.</p>	<p>Учениците можат да ги искористат нивните предности и слабости.</p>	<p>Учениците можат да компензираат за нивните слабости преку тимска работа со други и понатамошен развој на нивните предности.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Самосвесност и само-ефикасност како компетенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ги следи сопствените аспирации ○ Идентификува сопствени предности и слабости ○ Верува во сопствената способност ○ Ја обликува сопствената иднина 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Квиз предности и слабости: дајте им можност на Вашите ученици да ги оценат сопствените вештини, да ги идентификуваат предностите и слабостите, да постават цели и размислат на нивниот прогрес заедно со соучениците и наставникот. Спроведете прашалник на почетокот на годината и повторете го после одреден период за да се потврди прогресот кај учениците ○ Отфрли ги негативните мисли: Дајте им на студентите листови. Посочете им да запишат изјави зошто мислат дека не се успешни по некој предмет. Дискусирајте ги внимателно, а потоа направете „шоу“ од отфрлање на овие негативни мисли. Учениците нека ги искинат овие листови и нека ги фрлат во канта. Потоа дадете им нови листови за да запишат позитивни изјави за самите себе како и изјави за идни акции. Побарајте од нив да ги носат и читаат овие листови преку целата година. 		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>Што е само-ефикасност? Види повеќе овде https://www.youtube.com/watch?time_continue=24&v=xclKIPTG97k</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ресурси

EntreComp компетенција 2.2

Мотивација и упорност

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот е фокусиран и не се откажува брзо: Тој/таа е детерминиран/а да ја претвори идејата во акција и да ја исполни потребата за успех. Показува трпеливост и упорност за да ја оствари индивидуалната и групната цел на долг рок.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=gK3m6hmZoSM&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=8</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците сакаат да ја следат својата пасија и да креираат вредност за другите.</p>	<p>Учениците се спремни да вложат труд и ресурси во следење на својата пасија и да креираат вредност за другите.</p>	<p>Учениците можат да останат фокусирани кон нивната пасија и да продолжат да креираат вредност за другите наспроти препреките.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Мотивација и упорност како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ентузијазам ○ Детерминираност ○ Се фокусира на она што го одржува мотивиран ○ Отпорност ○ Не се откажува 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ „Час на генијалност“: Проект преку кој се учи врз база на истражување во кој учениците работат на индивидуални проекти фокусирана на нивната пасија. „Час на генијалност“ е проект започнат од компании како Google и 3M кои им дозволуваат на нивите вработени 20% од работното време да го посветат на работа на нивната пасија или проекти кои не се поврзани со работата. ○ Мудрост преку начинот на размислување: Зададете им на вашите ученици задача да опишат писмено период кога работеле со голем напор. Дајте им прашања: Што ве натера да работите толку напорно? Дали некогаш се чувствувавте како да сакате да се откажете? Што ве натера да продолжите? Како испадна? Како се чувствувавте откако беше завршило? Дозволете им да ги споделат нивните размислувања во мали групи. Побарајте од нив да одберат вештина која би сакале да ја подобрат и да направат седум дневен план за како да ја вежбаат таа вештина по еден час во денот, вклучувајќи идеи и совети од пријатели и наставници. Потоа дајте им време да го направат тоа и да водат дневник за како се одвива истото. По седум дена учениците можат да го споделат својот дневник и да дискутираат за истиот. (Оваа активност е развиена од „Што можат децата“ - www.wkcd.org) 		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>За вас како наставник- пет начини како да ги мотивирате учениците https://teach.com/what/teachers-change-lives/motivating-students/</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ресурси
EntreComp компетенција 2.3

Мобилизирање ресурси

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Набавува и управува со потребните ресурси: Добива и управува со материјалните, не-материјалните и дигиталните ресурси потребни за да претвори идеја во акција. Ги употребува ограничените ресурси. Се здобива и управува со потребните компетенции во секоја фаза, вклучувајќи технички, правни, даночни и дигитални компетенции. (на пр. преку соодветни партнерства, вмрежување, аутсорсинг и крауд-сорсинг.)</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=IHa4MzggFN8&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvb7-&index=9</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците можат да ги најдат и употребат ресурсите одговорно.</p>	<p>Учениците можат да приберат и управуваат ресурси за да креираат вредност за други.</p>	<p>Учениците можат да дефинираат стратегии за мобилизирање ресурси- потребни за креирање вредност за другите.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Мобилизирање ресурси како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Управува со ресурси ○ Одговорно употребува ресурси ○ Искористеност на времето ○ Добивање на поддршка 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<p>Проект змејски оган: Поставете им на учениците предизвици каде тие треба да изнајдат вистински решенија и така да стекнат знаења и вештини во дизајнирање, изработка и продажба на продукт или услуга. Процесот вклучува:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Избирање на работни улоги, избор на правиот кандидат за соодветната улога и работа во тим 2. Дизајнирање на продукт, развој и цена 3. Производство и цена 4. Продажба и маркетинг <p>Иако учениците можат да понудат и услуга, продуктот мора да биде вистински и нешто што тие можат да го обезбедат или произведат. Проектот тече најдобро кога продуктот има тема, на пр., создавање на нешто за посебна пригода. На учениците им е потребно неколку недели да завршат со целиот процес. Прочитајте повеќе тука: http://www.tesguide.eu/tool-method/dragon-fire-project.htm</p>		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>Ресурси кои им помогнат на учениците http://ecosystemapp.net/wp-content/uploads/2017/08/8-Mobilising-resources.pdf</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ресурси
EntreComp компетенција 2.4

Финансиска и економска писменост

Како можете да ја опишете оваа компетенција?	Го надградува своето финансиско и економско знаење: Прави проценка на трошокот за претворање на идеја во акција која креира вредност. Планира и евалуира финансиски одлуки навремено. Управува со финансии за да се осигура дека активност од вредност е одржлива.		
Погледнете го двоминутното видео!	Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=7_NydlHsmLY&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvb7-&index=10		
Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?	Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
	Учениците можат да изготват буџет за едноставна активност.	Учениците можат да најдат опции за финансирање и да управуваат со буџет за активност која создава вредност.	Учениците можат да направат план за финансиска одржливост за активност која создава вредност.
	Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		
Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?	Финансиска и економска писменост како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција: <ul style="list-style-type: none"> ○ Разбира економски и финансиски концепти ○ Буџет ○ Финансирање ○ Даноци 		
Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава	<ul style="list-style-type: none"> ○ Личен буџет: предизвикајте ги учениците да водат пресметка на сопствените финансии во период од 1 месец ○ Креатори на промена за 10\$: замолете ги учениците да креираат вредност за други со фонд од 10\$ - тие може да дојдат до правна идеја како креирање бизнис, до организирање настан за прибирање финансиски средства или користење на средствата на кој било друг начин. 		
Сакате да научите повеќе	Повеќе начини да се научи финансиска писменост на различни возрасти: https://childfinanceinternational.org/		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ресурси
EntreComp компетенција 2.5

Мобилизирање други

Како можете да ја опишете оваа компетенција?	Инспирира, ангажира и привлекува други засегнати страни: Ги инспирира релевантните засегнати страни. Ја добива потребната поддршка за да постигнете вредни исходи. Демонстрира ефективна комуникација, убедување, преговарање и лидерство.		
Погледнете го двоминутното видео!	Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. https://www.youtube.com/watch?v=W1S34E-E9Xg&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=7		
Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?	Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
	Учениците можат да комуницираат за нивните идеи јасно и ентузијастички.	Учениците можат да убедат, вклучат и инспирираат други во активности за создавање вредност.	Учениците можат да инспирираат други и да ги вклучат во тим за активности за создавање вредност.
	Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		
Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?	Мобилизирање други како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција: <ul style="list-style-type: none"> ○ Инспирира и е инспириран/а ○ Убедува ○ Ефективна комуницира ○ Ефективно користи медиуми 		
Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава	Играње улоги: Организирајте играње улоги каде секој е избран да игра една улога: еден ќе претстави идеја; еден е спонзор; другите од групата се новинари кои ќе создадат приказна околу идејата. (www.tesguide.eu) <ol style="list-style-type: none"> 1. Почнете со играњето улоги. Претставникот мора да се обиде да го убеди спонзорот дека неговата идеја е вредна да се инвестира. Новинарите набљудуваат и прибираат белешки. Дозволете две минути за овој дел. 2. Потоа, симулирајте прес-конференција каде новинарите поставуваат прашања кон претставникот и спонзорот. 3. Дајте им на новинарите три минути да направат нацрт статија. Потоа еден нека прочита она што го забележал. 4. Секој нов увид ќе помогне во понатамошно развивање на идејата за презентација и имплементација. 		
Сакате да научите повеќе	Учете техники на убедување: https://www.scholastic.com/teachers/articles/teaching-content/teaching-kids-gentle-art-persuasion/		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Во акција

EntreComp компетенција 3.1

Преземање иницијатива

Како можете да ја опишете оваа компетенција?

Иницира процеси кои креираат вредност. Презема предизвици. Дејствува и работи самостојно за да постигнете цели, се придржува се кон намерите и ги извршува ги планираните задачи.

Погледнете го двоминутното видео!

Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива. <https://www.youtube.com/watch?v=RHS3BriNBAY&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=11>

Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?

Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
Учениците се подготвени да решаваат проблеми кои влијаат на нивните заедници.	Учениците можат да иницираат активности кои создаваат вредност.	Учениците можат да бараат можности за преземање иницијатива или за создавање вредност.
Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		

Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?

Преземање иницијатива како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:

- Презема одговорност
- Работи независно
- Презема акција
- Дефинира цели
- Планира и организира
- Развива одржлив бизнис план

Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава

- Поправи го мебелот: Ова е пример од Норвешко училиште. На училиштето му биле дадени 40 стари столчиња. Учениците, гледајќи можност за создавање одржлив бизнис, решиле да ги рециклираат на креативен начин- да ги поправат и украсат во различни стилови, а потоа да ги продадат во локалната заедница.
- “Фатете” ги учениците што прават добро дело: Ние често се обидуваме да ги “фатиме” учениците што прават нешто погрешно, но исто можеме да ја поддржиме иницијативата преку “фаќање” на она што е правилно, преземање иницијатива, правење нешто без да им се каже. Како да го направиме ова? Прво, дискутирајте што значи да се постапува правилно. Можете да направите листа на добри дела, но исто дадете простор за учениците да придонесат.

Сакате да научите повеќе

Десет начини да изградиш иницијатива и автономност <https://www.educaciontrespuntocero.com/recursos/educacion-emocional/10-iniciativas-losestudiantes-sean-mas-autonomos/42838.html>

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Во акција
EntreComp компетенција 3.2

Планирање и управување

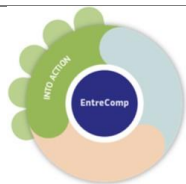
Како можете да ја опишете оваа компетенција?	Приоретизира, организира и проследува: Поставува краткорочни, среднорочни и долгорочни цели. Дефинира приоритети и планови за акции. Се прилагодува на непредвидливите промени.		
Погледнете го двоминутното видео!	Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива https://www.youtube.com/watch?v=R9YJPPp4uTU&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=12		
Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?	Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
	Учениците можат да дефинираат цели за едноставни активности кои создаваат вредност.	Учениците можат да креираат акциски план, кој ги идентификува приоритетите и пречките да ги остварат нивните цели.	Учениците можат да ги насочат приоритетите и плановите да се прилагодат на променливите околности.
	Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		
Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?	Планирање и управување како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција: <ul style="list-style-type: none"> ○ Дефинира цели ○ Планира и организира ○ Одржлив бизнис план ○ Дефинира приоритети ○ Го набљудува сопствениот прогрес ○ Показува флексибилност и прилагодливост на промените 		
Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава	<ul style="list-style-type: none"> ○ YouthStart предизвици: вклучете се во проекти базирани на предизвик во ресурсите за курикулум на YouthStart проектот http://www.youthstart.eu/ ○ Како да испланирате проект или настан? Наједноставниот начин е да користите мемо ливчиња. Поделете ги учениците во групи и поделете мемо ливчиња. Замолете ги да ги запишат сите активности што мислат дека се потребни да се направат, за да се направи проектот. Една активност треба да биде запишана на едно ливче. Дајте им време да презентираат. 		

Во акција
EntreComp компетенција 3.3

Справување со неизвесност, двоумење и ризик

Како можете да ја опишете оваа компетенција?	Носи одлуки кога се соочува со неизвесност, двоумење и ризик: Носи одлуки кога резултатите од таа одлука се неизвесни, кога информациите достапни се делумни или нејасни или кога постои ризик од несакани исходи. Во рамките на процесот на создавање вредност, вклучува структурирани начини на тестирање на идејата и прототип од раните фази, за да го намали ризикот од неуспех. Брзо и флексибилно се справува со итни ситуации.		
Погледнете го двоминутното видео!	Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива https://www.youtube.com/watch?v=JHMMwMC42M8&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSiWfatN4tlxJhvbj7-&index=15		
Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?	Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
	Учениците не се плашат да згрешат додека испробуваат нови работи.	Учениците можат да ги евалуираат придобивките и ризикот од алтернативните опции и да направат избор што ги одразуваат нивните преференции.	Учениците можат да го измерат ризикот и да донесат одлука без разлика на неизвесноста и двоумењето.
	Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		
Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?	Справување со неизвесност, двоумење и ризик како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција: <ul style="list-style-type: none"> ○ Се справува со неизвесност, двоумење и ризик ○ Го пресметува ризикот ○ Управува со ризик 		
Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ризик: Одличен избор за игра со учениците е друштвената игра Ризик развиена од Велшката Влада. Можете да најдете објаснување за оваа активност на https://fr.slideshare.net/pthuyduong/managing-risk-in-the-school ○ Недела на неуспех: Имплементирајте „Недела на неуспех“ во вашето училиште или училница да ги охрабрите учениците да преземаат ризик. Наставниците и учениците можат да прифатат неуспех и да учат од него! 		
Сакате да научите повеќе	Како Микрософт гледа на справување со двоумење https://www.microsoft.com/en-us/education/training-and-events/education-competencies/dealing_with_ambiguity.aspx		

Во акција
EntreComp компетенција 3.4

Соработка

<p>Како можете да ја опишете оваа компетенција?</p>	<p>Создава тим, работи заедно и вмрежува различни засегнати страни: Работи заедно и соработува со другите за да развиете идеи и да ги преточи истите во акции. Решава конфликти и позитивно се соочува со конкуренцијата кога е потребно.</p>		
<p>Погледнете го двоминутното видео!</p>	<p>Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива https://www.youtube.com/watch?v=0DA_rlq9GWY&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=13</p>		
<p>Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?</p>	<p>Основно ниво</p>	<p>Средно ниво</p>	<p>Напредно ниво</p>
	<p>Учениците работат во тим за да креираат вредност.</p>	<p>Учениците работат заедно со широк спектар на лица и групи за да создадат вредност.</p>	<p>Учениците можат да изградат тим и мрежа врз основа на нивните потреби за активност која создава вредност.</p>
<p>Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?</p>	<p>Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.</p> <p>Соработка како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Прифаќа различности ○ Развива емоционална интелигенција ○ Слуша активно ○ Тимови ○ Заеднички работи ○ Ја шири сопствената мрежа на луѓе 		
<p>Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава</p>	<p>Кога работат во тимови на активности, учениците треба да се поддржуваат едни со други за да учат. Секој ученик треба да има индивидуална одговорност според неговата улога во тимот, овозможувајќи интеракција помеѓу тимот и чувство дека е одговорен за резултатите од тимот. Учениците треба да бидат групирани врз основа на тоа што секој од нив смета дека може да придонесе. Како да го направите тоа ? Побарајте од учениците да создадат свои лични картички на профил. Студентите се оценуваат за своите предности, вештини, слабости -за да им помогнат на учениците и / или наставниците да направат тимови. Може да видите на www.blog.timesunion.com/careers/the-10-most-important-personality-traits-for-career-success/633/</p>		
<p>Сакате да научите повеќе</p>	<p>Колаборативно учење може да биде одличен начин да им се овозможи на студентите да работат продуктивно со други https://wabisabilearning.com/blogs/future-fluencies/how-collaborative-learning-activities-build-more-powerful-student-brains?_pos=2&_sid=c235ef0fc&_ss=r</p>		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Во акција
EntreComp компетенција 3.5

Учење од искуство

Како можете да ја опишете оваа компетенција?	Учи преку правење: Ја користи секоја иницијатива за создавање вредност како шанса за учење. Учи од други, вклучувајќи врсници и ментори. Се навраќа и учи и од успехот и од неуспехот (сопствен и на други луѓе).		
Погледнете го двоминутното видео!	Ова видео ја објаснува оваа компетенција како дел од клучните компетенции за претприемништво и споделува идеи за тоа како да се развива https://www.youtube.com/watch?v=Q0uGwvBVCus&list=PLGI5zHT2w7jAPsfSjWfatN4tlxJhvbj7-&index=14		
Како изгледаат нивоата на развој на оваа компетенција во текот на учењето?	Основно ниво	Средно ниво	Напредно ниво
	Учениците можат да препознаат што научиле преку учество во активности за создавање вредности.	Учениците можат да ги рефлектираат и судат нивните достигнувања и неуспеси и да научат од истите.	Учениците можат да ги подберат своите способности за создавање вредност врз основа на своите претходни искуства и интеракции со другите.
	Ученикот постепено ја намалува потребата за поддршка од другите, ја зголемува независноста во работењето и ја зголемува комплексноста во неговата работа.		
Во кои теми за учење може да се развива оваа компетенција?	Учење од искуство како компетентенција може да се развива во различни теми на учење - тие можат да бидат внесени во наставната програма за да се осигура дека учениците развиваат различни аспекти од оваа компетенција: <ul style="list-style-type: none"> ○ Навраќање ○ Да научи да учи ○ Учење од искуство 		
Како можам да ја развивам оваа компетенција во мојата настава	<ul style="list-style-type: none"> ○ Циклус на одраз според Гибс: употребете ја оваа алатка со учениците за да им помогнете да се навратат и одразат https://www.bhconsulting.es/blog/ciclo-reflexivo-gibbs/ ○ Ден за опуштање: Училиштата користат „Денови за опуштање“ или познати како денови надвор од распоредот, за да заменат училишни часови со различни активности или проекти за поврзување на училиштето со реалниот свет и да им дозволат на учениците да ја зацврстат практичната примена на вештините. Многу училишта го користат овој модел да им дадат на учениците шанса да ги развијат нивните социјални и емотивни вештини кои се клучни за успех. Може да се реализираат на различен начин. Некои училишта канат експерти да организираат работилници, други се фокусираат на патувања надвор од училиште. Може да се организира и како виртуелна средба преку видео конференција со експерти, компании, организации или врсници од други земји. Можете да организирате проектни денови така што ќе измешате ученици од различни одделенија кои работат заедно на некоја тема од нивен интерес. Најбитно е да направите учењето да биде порелевантно за учениците. 		
Сакате да научите повеќе	10 начини за одразување т.е. рефлексја https://whatedsaid.wordpress.com/2011/06/11/10-ways-to-encourage-student-reflection-2/		

ENTRECOMPEDU

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EntreCompEdu is co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union